

Landstingsstyrelsen

Forskningsfond för långsiktiga fastighetsinvesteringar inom vårdbyggande

Bakgrund

Vårdbyggnader är viktiga för vårdens effektivitet, kvalitet och hållbarhet. Hälso- och sjukvården möter idag stora samhälleliga krav på ökad kvalitet och bättre kostnadseffektivitet. Aktuell forskning visar att rätt utformade vårdbyggnader kan bidra till att effektivisera vården, stödja läkandet och minska stress hos patienter, anhöriga och vårdpersonal.

Trots detta är potentialen för att effektivisera hälso- och sjukvården genom rätt utformade vårdbyggnader långt ifrån fullt utnyttjad. Detta har flera orsaker - splittrad nationell kunskapsbildning, omodernt planerings/innovationssystem och låg grad av implementering av forskningsresultat i investeringsverksamheten. De nuvarande och kommande större fastighetsinvesteringar som planeras ske på de svenska sjukhusen beräknas till mer än 30 miljarder kronor per år. Det gör att det är viktigt att tillgodose behovet av forskningsrelaterad kunskap.

Behov idag

Kunskapsbildningen inom vårdbyggande i Sverige har följt förändringarna i hälso- och sjukvårdspolitiken från centraliserad till mycket decentraliserad. Sedan SPRI:s nedläggning på 1990-talet har en nationell strategi för hur kunskap, forskning och innovation kan nyttiggöras i vårdbyggnadsinvesteringar saknats. Efter decennier av låg aktivitet står vi idag inför stora nyinvesteringar. Därför krävs återigen en nationell samordning av kunskap. I många länder som USA, Kanada och Australien är det idag ett krav vid nyinvestering att man dokumenterar att bästa tillgänglig evidens om vårdarkitekturens möjliga effekter arbetats in. Även systematisk uppföljning, utvärdering och jämförelser av genomförda projekt behövs. Kvaliteten och ett gemensamt nationellt lärande riskerar annars att bli lidande.

Utveckling

Detta var skälet till att Landstinget genom Landstingsfastigheter och PTS-Forum 2011 påbörjade ett långsiktigt samarbete med Centrum för vårdens arkitektur på Chalmers. Syftet är att gemensamt utveckla "evidensbaserade konceptprogram" för vårdbyggnader. Satsningen är unik eftersom den omfattar 15 svenska sjukvårdshuvudmän, landsting och regioner. Fler landsting och regioner har förfrågan om att få ansluta sig.

Forskningsamverkan utgår från identifierade behov hos vården och landstingens fastighetsorganisationer och implementeringen av resultat sker genom PTS-forum i dess webbapplikation likväl som genom utbildningar och kunskapsnätverk inom PTS-forum.

Man tar också aktivt del av forskningsbaserad kunskap och omsätter denna till handlingsalternativ i sina många aktuella investeringsprojekt.

Målsättning

Tre övergripande mål har formulerats:

1. Samordna nationell kunskapsbildning.
2. Säkerställa implementering av evidensbaserad kunskap.
3. Stödja framtagande och tillgängliggörande av forskning.

Några konceptprogram, för vårdavdelningar, operation och intensivvård, har redan färdigställts och används av sjukvårdshuvudmännen och arkitektföretag idag vid planering och byggande. Fler forskningsbaserade utredningar är under uppstart och planering pågår för att ytterligare stärka detta arbete.

De två första målen är på väg att uppfyllas men fordrar ytterligare beskrivning och implementering av processen för hur kunskapsspridningen kan säkerställas genom lättillgänglig information, konferenser, utbildningar, kunskapsnätverk med alla inblandade parter vid planering och byggandet av sjukvårdens lokaler. Även ekonomiska resurser för att ytterligare fokusera på detta viktiga arbete behövs.

Forskning

För att uppfylla det tredje målet behöver riktade resurser tillföras forskning inom omvårdnadsarkitektur och byggande.

Trots stor samhällsbetydelse och de stora ekonomiska satsningar som sjukvårdshuvudmännen satsar på sjukhusinvesteringar är forskningen inom området i Sverige idag liten och utspridd. Utan en tillräcklig bas av pågående svensk forskning går det inte att säkerställa att ny relevant och aktuell kunskap produceras eller upprätthålla den forskningsmässiga kompetens som krävs.

En nationell infrastruktur av forskningsmiljöer behöver byggas upp på universitet och högskolor. Centrum för Vårdens arkitektur på Chalmers har tagit på sig uppgiften att samordna detta inom Sverige. Samverkan sker med flera av landets övriga högskolor och kan utvecklas vidare. På så sätt kan forskning från dessa miljöer, tillsammans med internationell forskning komma svenska investeringar i vårdbyggnader till godo. Så kan också svensk hälso- och sjukvård få stöd till att bli ännu bättre, effektivare och långsiktigt hållbar.

För Landstinget i Jönköping är det av yttersta vikt att ha bästa möjliga planeringsunderlag i samband med planering och byggande för hälso- och sjukvården. De senaste forskningsrapporterna som genomförts av CVA har varit Den goda vårdavdelningen och Högteknologiska lokaler, Operation och IVA. Nu har ett ytterligare arbete påbörjats med administrativa lokaler, vilket är en lokalkategori som de senaste åren tenderat att ytmässigt ta allt större andel av vården lokalytor inkluderat administrativa lokaler generellt inom landstingens olika administrationer.

Fond för fastighetsrelaterad forskning

För Landstinget i Jönköping finns behov av att tydligare avsätta medel för att stödja den

fastighetsrelaterade forskningsdelen vid investeringar i framförallt vårdens lokaler. Redan nu görs åtskilliga konsultutredningar i tidiga planeringsarbeten för att få bra faktaunderlag och därmed goda förutsättningar inför planering och byggande. Dessa insatser kan ibland bli lite för mycket av utredningskaraktär och den mer genomlysande och framtidsblickande grundforskningen ska inte göras i varje enskilt investeringsprojekt.

Landstinget investerar ca 400 mnkr per år i fastigheter de närmaste åren. De flesta av dessa investeringar avser verksamheter inom de tre akutsjukhusen. I syfte att mer systematiskt prioritera och öka omfattningen av forskningsarbetet inom denna sektor föreslås att en årlig ram för forskning avsätts. Ett regelverk skrivs och finansiering görs på sikt genom att kostnaden för konsultutredningar i de specifika investeringsprojekten minskas. Forskningen ska gagna respektive projekt och bli ett än bättre beslutsstöd vid uppstart av projekt till nytta för såväl verksamheterna som Landstingsfastigheter och konsulter.

Under 2014 föreslås 1 mnkr avsättas för denna fond. För åren därefter 0,5 – 1 % av investeringsbudgeten vilket motsvarar 2 – 4 mnkr/år. Dessa medel ska frigöras genom att kostnader för konsultutredningar minskar i motsvarande grad eller mer. En årlig avstämning kommer att göras och jämföras med tidigare år.

Forskningsprojekten initieras i första hand av sakkunniga inom Landstinget, med sakkunskap inom vård, fastighet och forskning/utveckling. Forskningsförslag kan också komma från Chalmers, Jönköpings Tekniska högskola eller andra högskolor. Utveckling kommer att ske i samverkan med de övriga Landstingen/regionerna inom PTS-forums styrelse. Förhoppningen att fler och fler landsting ansluter sig till finansiering av forskning.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsens föreslås besluta

att för 2014 avsätta en miljon kronor i en forskningsfond för att finansiera forskning avseende vårdbyggnader samt från 2015 och 2016 avsätta två miljoner kronor. Dessa medel beräknas minska konsultkostnader i samband med planering av vårdbyggnader med minst de avsatta beloppen. Konsultkostnader ska följas och jämföras med föregående år.

att finansiering görs ur landstingsstyrelsens medel för oförutsedda utgifter.

LANDSTINGETS KANSLI

Agneta Jansmyr
Landstingsdirektör

Erik Pålsson
Fastighetsdirektör

Planeringsdelegationen §§ 60-85

Tid: 2014-05-27, kl 09:00-12:20, 13:00-14:00

Plats: Landstingets kansli, sal A

§ 70 *Forskningsfond för långsiktiga fastighetsinvesteringar*
Dnr *inom vårdbyggande*
LJ2014 Föreligger förslag till upprättande av en forskningsfond för att
/730 finansiera forskning avseende vårdbyggnader.

Beslut

Planeringsdelegationen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att för 2014 avsätta en miljon kronor i en forskningsfond för att finansiera forskning avseende vårdbyggnader samt från 2015 och 2016 avsätta två miljoner kronor. Dessa medel beräknas minska konsultkostnader i samband med planering av vårdbyggnader med minst de avsatta beloppen. Konsultkostnader ska följas och jämföras med föregående år,

att finansieringen görs ur landstingsstyrelsens medel för oförutsedda utgifter.

Utdrag: Landstingsstyrelsen

Vid protokollet

Siw Kullberg

Justeras

Håkan Jansson

Rätt utdraget,

Intygar

Lena Sandqvist